รับเข้าระบบ : 05/03/2565
พิจารณา : 05/06/2565
สิ้นสุดกระบวนการ : 10/06/2565

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 พุทธศักราช 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond

The Evaluation of English Language School-Based Curriculum at the Demonstration School, Grade 12, 2021, Using Hammond's Evaluation Model

ธัญทิพย์ อารยางกูร[1] สิทธิพล อาจอินทร์[2] ศานิตย์ ศรีคุณ[3] และ รณชิต อภัยวาทิน[4]
Thanyatip Arayangkura [1], Sitthipon Art-in [2] Sanit Srikoon [3] and Ronnachit Apaivatin[4]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond ประกอบด้วย มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้องเรียนที่ 1 และ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 70 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามออนไลน์การประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และ 2) แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1) มิติด้านการเรียนการสอน สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย วิธีการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก สำหรับนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก และวิธีการสอน อยู่ในระดับมาก

2) มิติด้านสถาบัน สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

3) มิติด้านพฤติกรรม สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด และพฤติกรรมด้านทักษะอยู่ในระดับมาก สำหรับนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก

[1] อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[2] อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[3] นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[4] ครู โรงเรียนโกวิทธำรงเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

*Corresponding author : sanitsrikoon@gmail.com

โดยสรุป พบว่า การประเมินหลักสูตร สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสำหรับผู้เรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond

Abstract

The objective of the research was to evaluate an English Language School-Based Curriculum at the Demonstration School, Grade 12, 2021 using Hammond's Evaluation Model: instructional, institutional, and behavioral dimensions. The target group consisted of the school director and school deputy director, 5 teachers of Foreign Languages Subject Area, and 70 students of grade 12 in room 1 and room 2 using the Purposive Sampling. The research instruments for data collection were 1) the online questionnaire of 'the evaluation of English Language School-Based Curriculum' in form of a rating scale and 2) the interview of 'the evaluation of English Language School-Based Curriculum'. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics: the arithmetic mean ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.), and percentage (%). Qualitative data were analyzed using Content Analysis.

The results showed:

1) Instructional dimension indicated the overall of the school administrators and teachers was at a high level consisting of teaching approaches at the highest level and facilitators at a high level. What's more, the overall of the students was at a high level consisting of contents being at a high level, and teaching approaches being at a high level.

2) Institutional dimension illustrated that the overall of the school administrators and teachers was at a high level composition of teachers being at the highest level, and the administrators being at the highest level as well.

3) Behavioral dimension revealed that the overall of the school administrators and teachers was at a high level comprising the affective domain being at the highest level, and the psychomotor domain being at a high level. Besides, the overall of the students was at a high level including cognitive domain being at a high level, and psychomotor domain being at a high level.

In conclusion, the results showed that the overall of curriculum development based on the school administrators and teachers was at a high level, and the overall of the students was at a high level.
Keywords: Curriculum Evaluation, Hammond's Evaluation Model

บทนำ

หลักสูตร (Curriculum) ถือเป็นเอกสารข้อกำหนดเกี่ยวกับแผนหรือประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียน เปรียบเสมือนเข็มทิศชี้แนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Sitthipon, 2018) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 27 ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยมอบหมายให้สถานศึกษา จัดทำสาระของหลักสูตรเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อความเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นเพื่อใช้จัดการศึกษาแก่ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และมีหลักการ คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (Ministry of Education, 2008) อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Ministry of Education, 2002)

หลักสูตรจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสังคมอยู่เสมอ การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) ทำให้ทราบคุณภาพของหลักสูตร ข้อดี ข้อควรพัฒนาของหลักสูตร นำไปสู่การตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไป หรือ ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น หรือ ยกเลิกการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปใช้ต่อไป (Somwang, 2001; Sitthipon, 2018) โดยสรุป การพัฒนาหลักสูตร จำแนกเป็น 3 ประการ คือ การร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร โดยมีระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะแรก ประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระยะที่ 2 ประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร และระยะที่ 3 ประเมินหลังการใช้หลักสูตร (Wichai, 2000)

ในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมสมรรถนะทางวิชาการและทักษะชีวิตมากขึ้น โดยโดยมีการประชุมภายในหมวดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม พบปัญหาการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) มิติด้านการเรียนการสอน คือ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ทำให้การจัดการในชั้นเรียนจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระให้อยู่ในหลากหลายรูปแบบ เหมาะสมกับบริบทของชั้นเรียน 2) มิติด้านสถาบัน คือ ครูผู้สอนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและแปลกใหม่จากบริบทเดิม มาใช้ในหลักสูตรสถานศึกษา จำเป็นต้องประเมินหลักสูตรให้ครอบคลุมตามบริบทสังคม โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนา

หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และ 3) มิติด้านพฤติกรรม คือ นักเรียนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้น้อย รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูลดลง หากเปรียบเทียบกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน จากปัญหาดังกล่าว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาควรประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร ทราบข้อดี ข้อเสีย และร่วมพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อและการดำรงชีวิตประจำวัน (Chutima, 2020)

ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว มีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา โดยเป็นการประเมินระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้นำเอารูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Robert L. Hammond ในปี 1972 โดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก (Goal Attainment Model) โดยเป็นการประเมินหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกมิติของตัวแปรสำคัญทางการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความล้มเหลวหรือความสำเร็จของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) มิติด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และ งบประมาณ 2) มิติด้านสถาบัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครอบครัว ชุมชน และ 3) มิติด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้ พฤติกรรมด้านทักษะ และพฤติกรรมด้านเจตคติ (Hammond, 1972) โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond ใน 3 มิติ คือ มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond (1972) มาใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2563 ประกอบด้วย 3 มิติ ดังนี้

1) มิติด้านการเรียนการสอน ได้แก่

1.1) การจัดชั้นเรียนและตารางสอน หมายถึง การพบกันระหว่างครูกับนักเรียนและการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงเวลาและสถานที่

1.2) เนื้อหาวิชา หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะนำมาจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย โครงสร้างของความรู้ ความคิดรวบยอด และวิธีการแสวงหาความรู้

1.3) วิธีการ หมายถึง หลักการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน

1.4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หมายถึง สถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือและอุปกรณ์พิเศษ ห้องปฏิบัติการ วัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ รวมถึงสิ่งที่มีผลต่อการใช้หลักสูตรและการสอนด้านอื่น ๆ

1.5) งบประมาณ หมายถึง เงินที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวก การจัดการเรียนการสอน การซ่อมแซม เงินเดือนครูค่าจ้างบุคลากรที่จะทำให้งานการใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จ

2) มิติด้านสถาบัน ได้แก่

2.1) นักเรียน ได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ความสนใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพกายและ สุขภาพจิต ภูมิหลังทาง ครอบครัว

2.2) ครู ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิสูงสุด ทางการศึกษา ประสบการณ์ทางการสอน เงินเดือน กิจกรรมยามว่าง การฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในช่วงระยะเวลา 1-3 ปี ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

2.3) ผู้บริหาร ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิ สูงสุดทางการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร เงินเดือน ลักษณะทางบุคลิกภาพ การฝึกอบรม เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในช่วงระยะเวลา 1-3 ปี ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

2.4) ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อายุ เพศ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ ลักษณะทางบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

2.5) ครอบครัว ได้แก่ สถานภาพ การสมรส ขนาดของครอบครัว รายได้สถานที่อยู่การศึกษา การเป็นสมาชิกของสมาคม การโยกย้าย จำนวนลูกอยู่ที่โรงเรียนนี้ จำนวนญาติที่อยู่ร่วมโรงเรียน

2.6) ชุมชน ได้แก่ สภาพชุมชน จำนวนประชากร การกระจายอายุของประชากร ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีศาสนา ลักษณะทาง เศรษฐกิจ สภาพการให้บริการทางสุขภาพอนามัย การรับนวัตกรรมเทคโนโลยี

3) มิติด้านพฤติกรรม มีองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน ตามแนวคิดของ Bloom (1976) ได้แก่

3.1) พฤติกรรมด้านความรู้ ได้แก่

3.1.1) ความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถในการรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการรับรู้และระลึกได้

3.1.2) ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และแสดงออกในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่น ๆ

3.1.3) การนำความรู้ไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ และมวลประสบการณ์ ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

3.1.4) การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิด หรือแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นองค์ประกอบหลักและย่อย มองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

3.1.5) การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม โดยการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่ หรือการสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่

3.1.6) การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสิน หรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมในกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม เป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรือเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ

3.2) พฤติกรรมด้านเจตคติ

3.2.1) การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร และแสดงออกในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

3.2.2) การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น เป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรร

3.2.3) การเกิดค่านิยม เป็นการยอมรับนับถือในคุณค่าและเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับในสังคม จนกลายเป็นความเชื่อ และเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

3.2.4) การจัดระบบ เป็นการสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความสัมพันธ์ หากสัมพันธ์กันจะยึดถือต่อไป หากขัดกันอาจยอมรับค่านิยมใหม่ โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

3.2.5) บุคลิกภาพ เป็นการนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม

3.3) พฤติกรรมด้านทักษะ ได้แก่

3.3.1) การรับรู้ เป็นการรับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือเลือกหาต้นแบบตามความสนใจ

3.3.2) กระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ เป็นการฝึกตามแบบที่สนใจและทำซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะหรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำจากสิ่งที่สนใจ

3.3.3) การหาความถูกต้อง เป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยไม่อาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อกระทำซ้ำ จะพยายามหาแนวทางในการปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม

3.3.4) การกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นการฝึกฝนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เกิดเป็นทักษะในการปฏิบัติงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว

3.3.5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ เป็นการให้นักเรียนฝึกฝนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นทักษะ การปฏิบัติงานขั้นสูงที่สามารถกระทำขึ้นโดยอัตโนมัติ เป็นไปตามธรรมชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond (1972) ใน 3 มิติ คือ มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) เป็นการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อวินิจฉัยและปรับปรุงการวางแผนการจัดทำหลักสูตร การติดตามผลระหว่างและหลังการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผล และพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (Rossi & Freeman, 1982)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 77 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้องเรียนที่ 1 และ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 70 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามออนไลน์การประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมิติด้านการสอน จำนวน 20 ข้อ มิติด้านสถาบัน จำนวน 17 ข้อ และมิติด้านพฤติกรรม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามนักเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมิติด้านการสอน จำนวน 20 ข้อ และมิติด้านพฤติกรรม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสอบถามเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (อ้างถึงใน Poungrat, 1997) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแปลผลการวิจัย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีความคิดเห็นในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีความคิดเห็นในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน

แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านมิติด้านการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสอบถามเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ถึงผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 5 วันนับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม

1.2) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1) ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

2.2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) 3 กรณี คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 1 คน โดยทำการสัมภาษณ์ เป็นเวลา 30-60 นาที ต่อ 1 คน ด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยการตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ รวมทั้งจากเอกสารของการสัมภาษณ์เชิงลึก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond ใน 3 มิติ คือ มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ผลการวิจัย พบว่า

1) มิติด้านการเรียนการสอน

สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.56-4.93 ($\overline{X}$ = 4.56-4.93, S.D. = 0.12-0.58) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.93, S.D. = 0.12) รองลงมา คือ เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73, S.D. = 0.23) งบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.58) การจัดชั้นเรียนและตารางสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.38) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.58)

สำหรับนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.74, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.60-3.82 ($\overline{X}$ = 3.60-3.82, S.D. = 0.71-0.80) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.82, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.81, S.D. = 0.80) งบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.71) สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.67, S.D. = 1.08) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีการสอน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 1.08)

2) มิติด้านสถาบัน

สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00-4.75 ($\overline{X}$ = 4.00-4.75, S.D. = 0.19-0.58) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ผู้เชี่ยวชาญและครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.58) นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.22, S.D. = 0.19) ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.58) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.43)

3) มิติด้านพฤติกรรม

สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.12-4.89 ($\overline{X}$ = 4.12-4.89, S.D. = 0.19-0.35) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.89, S.D. = 0.19) รองลงมา คือ

พฤติกรรมด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.19) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.35)

สำหรับนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.97, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.91-4.04 ($\overline{X}$ = 3.91-4.04, S.D. = 0.56-0.77) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.68) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 0.56)

โดยสรุป พบว่า การประเมินหลักสูตร สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.33) และสำหรับผู้เรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.86, S.D. = 0.78) ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร ครูผู้สอน			นักเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1	**มิติด้านการเรียนการสอน**						
1.1	**การจัดชั้นเรียนและตารางสอน**	**4.56**	**0.38**	**มากที่สุด**	**3.81**	**0.80**	**มาก**
1.1.1	ความเหมาะสมของจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน	4.67	0.58	มากที่สุด	4.00	0.76	มาก
1.1.2	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษต่อสัปดาห์	4.67	0.58	มากที่สุด	4.25	0.71	มาก
1.1.3	ความเหมาะสมในการจัดเวลาเรียนภาษาอังกฤษในแต่ละวัน	4.33	0.58	มาก	4.00	1.07	มาก
1.1.4	ความเหมาะสมของเวลาเรียนภาษาอังกฤษกับธรรมชาติของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก	3.50	0.76	ปานกลาง
1.1.5	ความเหมาะสมของวิชาภาษาอังกฤษเรียงลำดับตามความยากง่าย	5.00	0.00	มาก	3.63	0.74	มาก
1.1.6	ความหลากหลายในการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมวิชาภาษาอังกฤษ	4.67	0.58	มากที่สุด	3.50	0.76	ปานกลาง
1.2	**เนื้อหาวิชา**	**4.73**	**0.23**	**มากที่สุด**	**3.82**	**0.74**	**มาก**
1.2.1	การจัดเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.53	มาก
1.2.2	การจัดเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและระดับชั้นเรียน	4.33	0.58	มาก	3.71	0.76	มาก

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร ครูผู้สอน			นักเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.2.3	การจัดเนื้อหาวิชาส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก	4.13	0.83	มาก
1.2.4	การจัดเนื้อหาวิชาส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	3.38	0.74	ปานกลาง
1.2.5	การจัดเนื้อหาวิชาเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	3.88	0.83	มาก
1.3	**วิธีการสอน**	**4.93**	**0.12**	**มากที่สุด**	**3.60**	**1.08**	**มาก**
1.3.1	การจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	3.75	1.16	มาก
1.3.2	การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้น	4.67	0.58	มากที่สุด	3.38	1.19	ปานกลาง
1.3.3	การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้น	5.00	0.00	มากที่สุด	3.50	1.20	ปานกลาง
1.3.4	การวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้น	5.00	0.00	มากที่สุด	3.38	1.30	ปานกลาง
1.3.5	การเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.53	มาก
1.4	**สิ่งอำนวยความสะดวก**	**4.00**	**0.58**	**มาก**	**3.67**	**1.08**	**มาก**
1.4.1	ห้องปฏิบัติการทางภาษา และอุปกรณ์มีประสิทธิภาพเพียงพอ	3.67	0.58	มาก	3.38	1.30	ปานกลาง
1.4.2	ห้องสมุดมีวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพียงพอ	4.00	0.00	มาก	3.50	1.31	ปานกลาง
1.4.3	เอกสารตำราเรียนภาษาอังกฤษเพียงพอ	4.33	1.15	มาก	4.13	0.64	มาก
1.5	**งบประมาณ**	**4.67**	**0.58**	**มากที่สุด**	**3.75**	**0.71**	**มาก**
1.5.1	งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพียงพอ	4.67	0.58	มากที่สุด	3.75	0.71	มาก
	รวม	**4.62**	**0.32**	**มากที่สุด**	**3.74**	**0.89**	**มาก**

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร ครูผู้สอน			นักเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
2	**มิติด้านสถาบัน**						
2.1	**นักเรียน**	**4.22**	**0.19**	**มาก**	**-**	**-**	**-**
2.1.1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนเข้าเรียนหลักสูตรโดยรวม	4.00	0.00	มาก	-	-	-
2.1.2	ร้อยละของนักเรียนที่มีการใฝ่รู้ใฝ่เรียนในวิชาภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.1.3	นักเรียนมีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	4.00	0.00	มาก	-	-	-
2.2	**ครูผู้สอน**	**4.75**	**0.43**	**มากที่สุด**	**-**	**-**	**-**
2.2.1	ครูจบการศึกษาทางด้านภาษาอังกฤษมีจำนวนเพียงพอ	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.2.2	ครูมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษมากกว่า 3 ปี	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.2.3	ครูภาษาอังกฤษเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหรือการสอนภาษาอังกฤษในช่วง 1-3 ปี	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.2.4	ครูมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด	-	-	-
2.3	**ผู้บริหาร**	**4.00**	**0.43**	**มาก**	**-**	**-**	**-**
2.3.1	การจัดอบรมสัมมนาดูงานให้กับครูภาษาอังกฤษ	4.00	1.73	มาก	-	-	-
2.3.2	การส่งเสริมการพัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษแก่ครู	4.00	0.00	มาก	-	-	-
2.3.3	ผู้บริหารมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษา	4.00	0.00	มาก	-	-	-
2.3.4	ผู้บริหารมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามากกว่า 3 ปี	4.00	0.00	มาก	-	-	-

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร ครูผู้สอน			นักเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
2.4	**ผู้เชี่ยวชาญ**	**4.67**	**0.58**	**มากที่สุด**	-	-	-
2.4.1	ผู้เชี่ยวชาญจบการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.4.2	ผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอน	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.5	**ครอบครัว**	**4.67**	**0.58**	**มากที่สุด**	-	-	-
2.5.1	สภาพครอบครัวของนักเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.5.2	ผู้ปกครองสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด	-	-	-
2.6	**ชุมชน**	**4.17**	**0.58**	**มาก**	-	-	-
2.6.1	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	4.00	0.00	มาก	-	-	-
2.6.2	ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ	4.33	1.15	มาก	-	-	-
	รวม	**4.39**	**0.44**	**มาก**	-	-	-
3	**มิติด้านพฤติกรรม**						
3.1	**พฤติกรรมด้านความรู้**	**4.22**	**0.19**	**มาก**	**4.04**	**0.77**	**มาก**
3.1.1	นักเรียนมีความสามารถในการรับรู้และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้	4.00	0.00	มาก	4.00	0.93	มาก
3.1.2	นักเรียนมีความสามารถในการนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.67	0.58	มากที่สุด	4.13	0.64	มาก
3.1.3	นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินคุณค่าของเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคม	4.00	0.00	มาก	4.00	0.76	มาก
3.2	**พฤติกรรมด้านเจตคติ**	**4.89**	**0.19**	**มากที่สุด**	**3.95**	**0.68**	**มาก**
3.2.1	นักเรียนให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.25	0.46	มาก
3.2.2	นักเรียนเห็นความสำคัญในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด	3.75	0.89	มาก

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร ครูผู้สอน			นักเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
3.2.3	นักเรียนแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	4.67	0.58	มากที่สุด	3.86	0.69	มาก
3.3	**พฤติกรรมด้านทักษะ**	**4.12**	**0.35**	**มาก**	**3.91**	**0.56**	**มาก**
3.3.1	นักเรียนมีความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษ	4.00	1.00	มาก	4.15	0.56	มาก
3.3.2	นักเรียนฝึกฝนทักษะทางภาษาอย่างสม่ำเสมอ	4.12	0.35	มาก	3.69	0.01	มาก
3.3.3	นักเรียนแสดงออกทักษะทางภาษาได้เหมาะสมตามธรรมชาติของตนเอง	4.25	0.45	มาก	3.88	1.12	มาก
	รวม	**4.41**	**0.24**	**มาก**	**3.97**	**0.67**	**มาก**
รวมทั้งหมด		**4.47**	**0.33**	**มาก**	**3.86**	**0.78**	**มาก**

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) พบว่า

1) มิติด้านการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดจำนวนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสม คือ ไม่เกิน 40 คน ต่อห้องเรียน มีการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ ห้องละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร มีการจัดเวลาเรียนภาษาอังกฤษในแต่ละวันอย่างเหมาะสม เนื้อหาวิชา มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับความต้องการและระดับชั้นของผู้เรียน วิธีการสอน มีความหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายทั้งในรูปแบบของออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์ การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน สิ่งอำนวยความสะดวกมีครบครัน เพียงพอต่อความต้องการของครูผู้สอนและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งในส่วนของสถานที่และอุปกรณ์การเรียน รวมถึงงบประมาณในการจัดการเรียนรู้

2) มิติด้านสถาบัน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนเข้าเรียนหลักสูตรโดยรวมและมีร้อยละของนักเรียนที่มีการใฝ่รู้ใฝ่เรียนในวิชาภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี ครูผู้สอนจบการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษอย่างน้อย 3 ปี เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้บริหารจบการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ปี เหมาะสมต่อการบริหารสถานศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในฐานะแหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3) มิติด้านพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมด้านความรู้ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่นได้ และสามารถตัดสินคุณค่าของเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคม พฤติกรรมด้านเจตคติ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างเหมาะสม เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด พฤติกรรมด้านทักษะ นักเรียนรับรู้แนวทางการฝึกฝนทักษะทางภาษาอังกฤษตามคำแนะนำของครูอย่างหลากหลาย มีการ

ฝึกทักษะทางภาษาของตนเองอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของตนเอง และมีทักษะทางภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์การประเมินผลที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Hammond ใน 3 มิติ คือ มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม พบว่า การประเมินหลักสูตร สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.33) และสำหรับผู้เรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.86, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาในแต่ละมิติ พบว่า

1) มิติด้านการเรียนการสอน พบว่า

สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.32) สำหรับนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.74, S.D. = 0.89) สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.56-4.93 ($\overline{X}$ = 4.56-4.93, S.D. = 0.12-0.58) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.93, S.D. = 0.12) รองลงมา คือ เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73, S.D. = 0.23) งบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.58) การจัดชั้นเรียนและตารางสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.38) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.58)

สำหรับนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.74, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.60-3.82 ($\overline{X}$ = 3.60-3.82, S.D. = 0.71-0.80) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาวิชา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.82, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.81, S.D. = 0.80) งบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.71) สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.67, S.D. = 1.08) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีการสอน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 1.08)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนมีการจัดชั้นเรียน เวลาเรียนและการจัดกลุ่มนักเรียน เหมาะสมกับระดับชั้น มีความหมากหลาย เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับระดับชั้นและความสนใจของผู้เรียน วิธีการสอนและการวัดประเมินผลมีความหลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนและครูผู้สอน มีความทันสมัยและหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้เป็นอย่างดี

2) มิติด้านสถาบัน พบว่า สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00-4.75 ($\overline{X}$ = 4.00-4.75, S.D. = 0.19-0.58) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ผู้เชี่ยวชาญและครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.58) นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.22, S.D. = 0.19) ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.58) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.43)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี ครูผู้สอนจบการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ ผู้บริหารจบการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในฐานะแหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับบริบทสังคม

3) มิติด้านพฤติกรรม พบว่า

สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.12-4.89 ($\overline{X}$ = 4.12-4.89, S.D. = 0.19-0.35) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.89, S.D. = 0.19) รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.19) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.35)

สำหรับนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.97, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.91-4.04 ($\overline{X}$ = 3.91-4.04, S.D. = 0.56-0.77) ประกอบด้วย ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.68) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 0.56)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างเหมาะสม และเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและมุ่งมั่นฝึกฝนพัฒนาภาษาอังกฤษตามคำแนะนำของครูผู้สอนและตามความสนใจของตนเองมากขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของปองทิพย์ เทพอารีย์ (2561) ได้ประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ’ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 มิติ พบว่า

1) มิติด้านการบริหารหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ความคิดเห็นของมิติด้านการบริหารหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.13) ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็น มุมมอง และวิธีการบริหารที่แตกต่างกันในแต่ละมหาวิทยาลัย

2) มิติด้านการจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นของด้านมิติด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.08) ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning แต่บาง รายวิชาใช้การจัดกิจกรรมเป็นหลัก โดยบรรยายในห้องเรียนขนาดใหญ่ อัตราส่วนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนยังไม่สมดุล

3) มิติด้านพฤติกรรมผู้เรียน ความคิดเห็นของมิติด้านพฤติกรรมผู้เรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.10) ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า มีการประเมินผลการเรียนรู้ครบใน 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปี พ.ศ. 2560 คือ การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated curriculum) โดยการพัฒนาหลักสูตรเป็นแบบหลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlate curriculum) ที่ผู้สอนในแต่ละรายวิชาสามารถวางแผนร่วมกันในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน โดยใช้เนื้อหาหลาย ๆ วิชามาช่วยกันสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียน การวัดประเมินผลผู้เรียน สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ ต้องไม่เน้นวัดความรู้ ความจำ เรียนแล้วต้องเกิดทักษะ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรถพล ศิริมูล และสุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช (2559) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ตามรูปแบบของ Hammond' ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ของนักศึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ องค์ประกอบด้านวิธีการมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเนื้อหากับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเท่ากัน ด้านการจัดการ และด้านค่าใช้จ่าย ตามลำดับ และในภาพรวม อาจารย์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่งานประกันคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (μ) 4.24, 4.03 และ 3.97 ตามลำดับ ทุกตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรควรเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา รวบตัวชี้วัดที่เนื้อหาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันให้อยู่ในรายวิชาเดียวกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา

2) การใช้หลักสูตรควรกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่แน่นอน

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา

1) การประเมินหลักสูตรควรกระทำอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตร มาปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น ตามบริบทหลักสูตรสถานศึกษา

2) การประเมินหลักสูตรควรศึกษาเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อการบูรณาหลักสูตรข้ามสาระการเรียนรู้

3) การประเมินผลการใช้หลักสูตรควรนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรอื่น ๆ ประกอบกับการประเมินหลักสูตรของ Hammond เพื่อการพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อบริบทสถานศึกษาและชุมชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Athaphol, S. and Suntonrapot, D. (2016). The Development of Indicators for Evaluation of the Bachelor of Education Curriculum in Social Studies of Lampang Rajabhat University Based on the Hammond Model. **Journal of Industrial Education.** 15(3): 29-36. (In Thai)

Bloom, B.S. (1976). **Human Characteristic and School Learning.** New York : McGraw –Hill.

Chutima, W. (2020). **The Meeting of the Professional Learning Communities for the Instructions of English Languages Subject Areas at the Demonstration School**. Khon Kaen. (In Thai)

Hammond, R. L. (1972). **Evaluation at the Local Level.** In P.A. Taylor and D.M. Cowley, Reading in Curriculum Evaluation. Dubugne, Lowa: W.M.C. Brown. Company Publishers.

Ministry of Education. (2002). **The Basic Education Curriculum 2001**. Bangkok: The Express Transportation Organization of Thailand. (In Thai)

Ministry of Education. (2008). **The Basic Education Core Curriculum 2008.** Bangkok: Ministry of Education. (In Thai)

Pongtip, T. (2018). The Curriculum Evaluation of General Education at Srinakharinwirot University **Journal of Humanities, Social Sciences, and Arts.** 11(1): 1868-1882. (In Thai)

Poungrat, T. (1997). **Research Methodology in Behavioral and Social Sciences.** (8th Ed.). Bangkok: Jaroenpol Press. (In Thai)

Rossi, P. H. & Freeman, H. E. (1982). **Evaluation: A Systematic Approach.** Beverly Hills, California: Sage Publication.

Sitthipon, A. (2018). **Curriculum Development**. (4th Ed.). Khon Kaen: Khon Kaen University Press. (In Thai)

Somwang, P. (2001). **Methodology of Educational Evaluation.** Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)

Wichai, W. (2000). **New Paradigm: Educational Management for Developing the Human Competency.** Bangkok: SR. Printing. (In Thai)